

Maritxu Elozegi
Zarautz, Gipuzkoa (1927)

Aurkibidea

Biografia

"Zarauzko aitona-amonen hizkera" bekarako egin zitzaion elkarrizketa 1987. urtean.

Zintak

ZAR-108

- **Proiektua:** Zarauztar aitona-amonen hizkera
- **Elkarrizketatzailea(k):** Cuenca Urdanpilleta, Yolanda
- **Data:** 1987-01-01
- **Iraupena:** 17 min
- **Euskarria:** Audio Analog
- **Kodifikatzailea:** Etxeberria, Eider
- **Transkribatzailea(k):** Cuenca Urdanpilleta, Yolanda

Pasarteak

1. Txikitako gaiztakeria bat

- **Erref:** ZAR-108/005
- **Iraupena:** 0:00:54. **Hasi:** 00:03:29. **Bukatu:** 00:04:23
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako kontuak

Laburpena:

Txikitako gaiztakeria bat kontatzen du: ahizpak kopetan zauria egin, eta kopeta-ilea moztuz disimulatu nahi izan zuten. Ez zien funtzionatu.

Transkripzioa

- Kontatuko al zenuke txikitako gaiztakerin bat, o...
- O! Askok e! Nik txikitan asko iten nitun, baiño... ze esango dizut! Bat esango dizut oso polita: jun giñan mendira, ta gure Gillerminak miña hartu zun, ta kopetan eundoko herida in zun. Eta amai ez esateatik, eundoko frekillo elegantia moztu niyon, eta hureungo egunian jakin zuen, zeatik prekillo dana odolez peatuta zakan. Ta geo, ba, bakizu, erritan ta...
- Zenbat urte zenituen orduan?
- Orduan? Ba ze esango nizuen! Hamarren bat o nik; eta Gillerminak, berriz, sei o izango zitun.
- Non bizi ziñazten?
- Fabrika Purpurinetan.

2. Herriko eraikinak

- **Erref:** ZAR-108/006
- **Iraupena:** 0:01:38. **Hasi:** 00:04:23. **Bukatu:** 00:06:01
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Lantegiak
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Eraikuntzak eta azpiegiturak

Laburpena:

Lehen herrian fabrika gutxiago eta txikiagoak zeuden. Beren familiak zer ezizen eduki izan dituen aipatzen du. "Purpurina" fabrika non zegoen azaltzen du; txakolin-fabrika bat jarri zuten haren orde. Torreoia txikitatik ezagutu izan du.

Transkripzioa

- Fabrika asko al zeuden leno, oain konparaturik?
- Han goyan? Honbre.
- Herriyan, herriyan!
- A! Herriyan! Ba, bai, gutxiyo zeuden. Uain askoze zea geyo dao: komodidade geyo, pabrika, nola esango dizut, ba, nik? Muebliak eta... Leno're izaten zian e? Baiña txikiyo.
- Nola deitzen dizute, zuen familiko ezizen bat o?
- Ba, guk, ez dakit, guri esaten ziguen "Las chicas de las Purpurinas". Esaten ziguen. Eta oain, ba, hemen, ba hemendeitzen diyoe "Amaskarkuak".

- Purpurinan fabrikak nun zeuen gutxi gorabehera?
- Ba, Azpeiti kamiyuan, hemendik kilometro t'erdi hola. Uain ez dao e? Uain ez dao fabrika hori.
- Ze egin zuten berarekin?
- Ba, geo itxi zuen, eta jarri zuen txakolin, txakolin-fabrika. Eta uain, uain ez det uste ezer daonik.
- Txakolin-fabrika horrek nola izena zun?
- Ba zan Roke, Roke Eizagirre.
- Ezautzen al zenituen pertsona horiek?
- Baaai, bai, oso ezagunak dia.
- Zer zian, hemen Zarauzkuak dia?
- Zarauzkuak, bai, Zarauzkuak. Hamen dazkae alabak eta danak ezkontuta.
- Lendikan ba al zegoen torreoia?
- Baaai, nik ezautu nun txikitatik hori. Txikitatik.

3. Aisialdia Zarautzen

- **Erref:** ZAR-108/007
- **Iraupena:** 0:01:37. **Hasi:** 00:06:01. **Bukatu:** 00:07:38
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Inguruko herriak eta auzoak
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Eraikuntzak eta azpiegiturak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak
- Aisia » Mendia eta hondartza » Hondartza
- Aisia » Mendia eta hondartza » Mendizaletasuna

Laburpena:

Mendira asko joaten ziren. Zarauzko tokirik politenak zein diren aipatzen du. Beti ibili izan dira Zarautzen, oso gustura ibiltzen baitziren. Ez ziren inguruko herrietara joaten. Hondartzara gutxi joaten ziren lehen.

Transkripzioa

- Mendira asko joaten al ziñezten hemen, hemengo mendita?
- Bai, dexente, guretzako ez zeon hola zineik eta hola, ta beti mendira juten giñan jaitan. Aurrena bezperetan, eta geo mendira.
- Esango al zenuke, hola, tokirik politena Zarauzkoa?
- Ai! Askok dazka e? Askooo! Nik uste det: bat kosta, bestia Mendilauta. Zuek ez dezue ezautuko, baiño Mendilauta esaten giñun guk, han nola daude oain...
- Kanpiña?
- Ez, kanpiña ez. Este, etxe berri asko in ditue hor. Nola desierto txikiya ta?
- Bai.
- Horrei deitzen ziyoen orduan Mendilauta, ta hori're oso polita zan. Ta beste asko, berriz, aizu. Nola esango dizut, ba, nik? Baita Pagotako mendira! Gurutzea iyotzia oso earra zan.
- Zer nahiago zenuten, hemen herrian gelditu, ala beste herri batzuk ezagutzera joan?
- Ez giñuken holako zeaik. Beti hementxe ibiltzen giñan. Ezta Getaira're ez giñun juten... Oso gustoa, herriyan eoten giñan.
- Udarand hondartza asko juten ziñezten?
- Ez, oso gutxi. Oso gutxi. Orduan iruitzen zitzakun hondartza beraniantiana zala. Eta herriko jendia oso gutxi juten zan. Geo hasi zian, ta

hara, oain, oain ya guria da.

- Hondartza ez ziñatenian juten, ze iten ziñuen?

- A, etxealdian, han mendiya gendun, mendiya gendun aldamenian, ta hantxe ibiltzen giñan jostatzen.

4. Aristokrazia Zarautzen

- **Erref:** ZAR-108/008

- **Iraupena:** 0:01:06. **Hasi:** 00:07:38. **Bukatu:** 00:08:44

- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Aisia » Mendia eta hondartza » Hondartza
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak

Laburpena:

Udatiar asko etortzen ziren, eta aristokraziakoak izaten ziren. Fabiola eta hainbat kondesa ezagutu zituen.

Transkripzioa

- Beraneante jende asko etortzen al zen honea?

- Asko. Ta etortzen zan, gaiñez, "aristokraziya" etortzen zan. Ta ematen zun, ba, kosta hayena zala.

- Ezagutu al... Pertsona pertsona pertsona inportanten bat ezautu al zenun?

- Baaai, geo, yxikitan ez e? Txikitan ez giñuzen ezautzen, baiño geo nola pelukera izan nitzan, ba, jende askoekin zeatu nitzan.

- Adibidez esango al zenuke bat?

- Ba, esango nizuke bat, orrazten nitunak gaiñez: bat, Fabiola.

- Zer zan hori erregiña?

- Oain erregiña daona Belgikan eta bere ahizpak. Geo nik ez dakit ba, bestiak'e bazian, danak titulodunak zian: "La Marquesa de Farco" eta beste bat, esango nizuke, " la de Condesa de Montellano", bakizu, ez naiz akordatzen asko, baiño...

- Fama haundia al zenuen pelukera bezela herrian?

- Ez, ez, korriente, korriente, baiño jende haundiya orrazten nun e? Jende haundiya, baiño ez!

5. Eskolako kontuak

- **Erref:** ZAR-108/012

- **Iraupena:** 0:01:28. **Hasi:** 00:10:52. **Bukatu:** 00:12:20

- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Mojak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak

Laburpena:

Eskolan non ibili zen kontatzen du. 14 urtera arte egon zen ikasten. Maistren izenak aipatzen ditu, eta moja onak zirela esaten du. Ez zuten txangorik egiten eskolarekin. Gurasoekin ere ez ziren txangotara joaten. Eskolako lagunak aipatzen ditu.

Transkripzioa

- Eskolara joaten al ziñen?
- Bai, juten nitzan eskola.
- Noa?
- Noa? Aurrena hasi nitzan, este... Txapelaunditan, txapelaunditan, eta geo herriko eskolan ibili nitzan. Ta oso ederki.
- Zenbat urtera arte egon ziñen eskolan?
- Hamalau urte arte.
- Esango al diguzu monja baten eo izena [...]?
- Bai, gaiñez oso oso monja onak izan nituan: bat izena zun Sor Rosa; ta bestiak Sor Isabel; eta beste bat Sor Concepción. Bazian, bai!
- Orduan iten ziñuen ikastolatikan eskurziyoak eta hola kanpoa?
- Ez, ez, behin akordatzen naiz, este, herriko eskolan naola, Santa Kutzea eraman ziguen, Santa Kutzea. Ta oso ondo pasa giñun, baiño beste ez zan eskurziyoik iten iñua.
- Gero, ba, aitakin ta hola... Aitakin ta nonbaitea juten ziñezten? Igual egunpasa o nunbaitea?
- Ez, ez, ez giñan juten. Beti hemen eoten giñan.
- Eskolan zein zekazun laun haundiyena?
- Ba, nun launa oso haundiya Maria Dolores Letamendia nun. Eta uaiñ'e uaindik'e bea det launik onena.

6. Herriaren antolaketa lehen

- **Erref:** ZAR-108/013
- **Iraupena:** 0:02:02. **Hasi:** 00:12:20. **Bukatu:** 00:14:22
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erljioa » Elizarekin lotutako pertsonak
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Eraikuntzak eta azpiegiturak
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Kaleak, plazak

Laburpena:

Beren etxea nolakoa zen eta non zegoen azaltzen du. Lehen ere bazegoen Musika Plaza, eta dantza egiten zen han. Taberna asko zeuden plazan orduan ere, baina jende gutxiago ibiltzen zen tabernan. Soziedadeak ere bazeuden ordurako, eta izen batzuk aipatzen ditu. Eliza berri bat egin da Zarautzen bere txikia zenetik.

Transkripzioa

- Basarriyan bizi ziñazten?
- Ez, ez zan basarriya; oso itxe polita zan. Txalet bat bezela zan. Baiña fabrikan onduan bizi giñan. Zeatik gure aita zan hango... Nola esango nizueke? Iya han hantxe aintzen zuna beak.
- Lehen plaza Musika ba al zegoen?
- Baaai, bai, bazeon.
- Ta musika ta hola ematen zuen?

- Baaai, txistua, ta banda, ta orduan banda izaten zan.
 - Ta dantza egiten al zenuten neskak?
 - Bai. Baiña ya txikitan ez e? Uaindik ez giñan jetsi're iten. Ya, geo ya, neska koskorrak pixkat hazi giñanian, orduan bai.
 - Ta taberna asko ta zeuden, oain bezela? Plazan ta...
 - Baaaai, bai, bai. Uain asko daude lenokuak e?
 - Ta jendia... jendia uain bezela ibiltzen zan tabernan ta hola?
 - Ez, ez, ez, ez.
 - Gutxiyo?
 - Gutxiyo, bai, gutxiyo.
 - Leno zer zian gehiago: tabernak ala sagardotegiyak?
 - Aizu! Danetik zeon, ta baiño nik uste det taberna geyo zala.
 - Zearik ba al zegoen, soziedaderik o...?
 - Baita, bazeuden, bai. Uain dauden soziedadiak'e ya lenokuak dia.
 - Esango dituzu izen batzuk?
 - Ba, Arkaitzmendi; bestia, nola dia ba hoyek, Trinitade kalian daben hoyek? Momentu hontan ez naiz akordatzen.
 - Elizak leno zeudenak leno zeudenak uain badaude o badao oain berri bat?
 - Berriik, bai, badao. Bai, berriya in zuen hor, Santa Klara aldian o in due bat berriya. Beste gaiñuntzian ez, lenokok eongo dia.
 - Santa Barbara juten ziñazten?
 - Baai, askotan gaiñeaz. Asko gustatzen zitzaten Santa Barbara iyotzia.
 - Uain baiño geyo ematen zuen han eliza?
 - Ez, meza beti bezela eman ditue, baiño gutzako eskurtziyo bat bezela zan arratsaldian hara jutia.

7. Gaztetako ibilerak; festak, mutil-kontuak

- **Erref:** ZAR-108/014
- **Iraupena:** 0:01:53. **Hasi:** 00:14:22. **Bukatu:** 00:16:15
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Garraioak » Bizikletak eta motorrak
- Aisia » Jai-giroa » Beste toki batzuetara jaietara
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak
- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ligatzea

Laburpena:

<p>Txangoak nora egiten zituzten azaltzen du. Zarautzen festa asko egiten ziren orduan ere, eta non egiten ziren azaltzen du. Beste herri batzuetara ere joaten ziren festetara, bizikletan. 18-19 urterekin hasi zen maitemintzen. 27 urterekin ezkondu zen. Gurasoek baimena ematen zioten mutilarekin ibiltzeko.</p>

Transkripzioa

- Menditikan ze eskursiyo iten zenituen? Getaira ta hola jun eo...
 - Ez, Getaira ya urruti zeon. Santa Barbara, ta Bista Alegrea, ta Miaño, ta hola ibiltzen giñan gu.
 - Hemen Zarautzen festa haundiak egiten al ziren, o...?
 - Bai, bakoitza bere garayan. Festak oain, klaro, ez dia uainguakin konparatzeko, baiño festa asko iten zian orduan'e!
 - Ta nun iten zian?
 - Ba, hara, plazan iten zian; ta geo ni akordatzen naiz, txikiya nitzanian,

miradorian'e iten zuela, hola festetan.

- Non, Munoatikan?
- Munoan, bai, Munoan. Geo, San Pelayon ta.
- Ta Euskal Jaiak eta?
- Baita, baita, baita, iten zian danak.
- Eta ez zituen iten uain bezela, hola, barriyo bakoitzian ta hola? Igual Bista Alegren ta hola?
- Ez, ez, ez, ez, ez zan iten.
- Beste herriren batzuta joaten al ziñezten jaiak zirela eta?
- Bueno, ya geo neska gaztiak giñala bai e? Bizikletan juten giñan, ba, Loiola; geo juten giñan, ba, Donostira're bai jun nitzan behin; eta, jesus, ba leku askota bizikletan. Bizikletan juten giñan gu orduan.
- Jende askok zekan bizikleta?
- E? Bai, bai, bai, automobilla bezela uain, leno bizikleta!
- Zenbat urtekin hasi ziñen maitemintzen?
- Aaaa! Oi! Ez naiz akordatzan, aizu! Ba nik uste hemezortzi-hemeretzi urte o hola izango nitula.
- Zenbat urte euki ziñuten ezkondu ziñenean?
- Nik hogeita zazpi, hogeita zazpi nezkan.
- Ta gizonak?
- Ba harrek zazkan hogeita hamahiru.
- Amak eta baimena ematen al zizuten mutillekin ibiltzeko?
- Baai, bai, bai, bai, ona zan ta, bakizu. Laga iten ziguen ibiltzen.

8. Janaria eta gutiziak

- **Erref:** ZAR-108/015
- **Iraupena:** 0:00:52. **Hasi:** 00:16:15. **Bukatu:** 00:17:07
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Merkataritza, dendak (kokapena)
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa

Laburpena:

<p>Lehen taloa jaten zuten, eta etxean egiten zuten. Herriko gozotegiei batzuei buruz hitz egiten du.</p>

Transkripzioa

- Esaten due leno, hola, ogiya biharrian, hola, talua ta asko jaten zala ta...

- Bai, bai.

- Hori ze iten ziñuen, etxian zuek?

- Bai, bai, etxian, bai, bai. Eta gaiñez, oso gozua zan. Oain ez det jaten, zeatik gizendu iten da. Bestela jango nuke uaiñ'e e?

- Ta Xerras pasteleya ta leno're bazeuen?

- Bazeuen, bai, bai. Hamaika inbiri pasa gea geu Xerrasenian. Diruik ez erosteko, ta usaya inda pasa bihar!

- Ze pastelei geyo zeuen? Ze pastelei geyo zeuen?

- Hori, ta bestia zeon Garaioa. Eta ez naiz akordatzan beste izenik. Kale nagusiyan zian bi hoyek. Oso pastel ederrak iten zituen e? Eta guk diruik ez erosteko! Usaya in ta igesi in bihar!

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkarte

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com